

РЕШЕНИЕ

№ 11098

гр. София, 13.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 76 СЪСТАВ, в публично заседание на
шести октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: **СТЕФАН ИС. ШЕКЕРДЖИЙСКИ**

при участието на секретаря **ЕЛИ КР. ШОКОРДОВА**
като разгледа докладваното от **СТЕФАН ИС. ШЕКЕРДЖИЙСКИ**
Гражданско дело № 20211110157850 по описа за 2021 година

**искове с пр.осн. чл. 124, ал. 1 (съществуване на право), във вр. с чл. 415 от ГПК, във
връзка чл. 234 от КТ, във вр. с чл. 92 от ЗЗД; и чл. 86 от ЗЗД:**

Ищецът –, твърди, че с ответника - А. О. А., сключили трудов договор
(30.03.2011г.), а след това и такъв за квалификация от 01.11.2019г. Работникът завършил
успешно курса, а по-късно прекратил правоотношението.

С оглед изложеното, дружеството моли да се признае за установено по отношение на
ответника, че последният дължи:

- сумата от 1 200 лева, представляваща неустойка за неизпълнение на задължение по Договор за повишаване на квалификацията от 01.11.2019г., заедно със законната лихва, считано от подаване на заявлението по чл. 410 ГПК - 13.05.2021 г. до окончателното плащане;
- сумата от 60,67 лева, представляваща мораторна лихва върху претендираните суми, считано от деня следващ получаването на поканата за доброволно изпълнение - 13.11.2020г. до 13.05.2021г.

Претендира и разноси.

Ответникът – **А. О. А.**, оспорва иска:

- голяма част от документите не били подписани от ответника;
- прави възражение за прекомерност/нищожност на неустойката;
- ни била заплащана заплата, а и други дължими суми; трудовата книжка не била върната; и в тази връзка прави възражение за прихващане;
- спори се дори и че ответникът е бил в трудово правоотношение с ищеца.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 12 и чл. 235, ал. 3 от ГПК, приема за установено следното:

от фактическа страна:

Страните са сключили ТД на 30.03.2011г., който е последван от подписан и Договор за повишаване на квалификацията от 01.11.2019г. Срокът, за който работникът се е задължил да не прекратява основното си правоотношение е година и половина (чл. 12), като при неизпълнение е предвидена неустойка – 1 200 лева.

Двата документа са оспорени по реда на чл. 193 от ГПК относно авторството им от страна на работника. Депозирано е заключение на СГЕ, неоспорено от страните и прието от съда, като компетентно изготвено. От него се установява, че договорът за повишаване на квалификация не е подписа от ответницата, за разлика от молбата за напускане. Съдът НЕ изключва първия документ от доказателствената маса по съображения, изложени по-долу.

Ответницата е завършила успешно обучението (на 21.02.2019г.). Това е видно от нейни фотоснимки (л. 64-6). На тях се виждат работниците на ищеца, завършили курса, които държат в ръцете си и дипломите си. На последното изображение ясно е четимо името на г-жа А., изписано на латиница (определение и от 07.04.2022г. и 19.05.2022г.). Според Решение № 1062 от 10.11.1986г. по гр.д. № 655/86г., II г.о. на ВКС: снимките и фотолентите не са писмени доказателства по смисъла на чл. 231, ал. 1, б. "а" ГПК, тъй като не материализират писмени изявления; Законът не урежда нарочно и отделно веществените доказателства, но по аргумент на чл. 204, ал. 1 ГПК следва да се приеме, че те са необходими и допустими доказателства в определени случаи. Вещественото доказателство е предмет, който възпроизвежда факт от значение за делото, или от който могат да се направят доказателствени изводи за този факт. Всеки предмет може съобразно връзката, в която се намира със значимия за спора факт, да носи спрямо него ролята на веществено доказателство - Решение № 136 от 11.04.2011г. по гр.д. № 602/2010г., IV г.о. на ВКС; и Огледът е способ да се съберат веществени доказателства, които не могат да бъдат представени в съда и приложени към делото. Затова протоколът за оглед трябва да бъде така съставен, че да отрази пълно и точно събраните веществени доказателства, чието онагледяване може евентуално да стане и с нарочна окомерна скица, като показанията на свидетелите, заключението на вещото лице и становищата на страните се свързват със събраните веществени доказателства. Иначе втората инстанция не е в състояние да провери обосноваността на изводите на съда от извършения оглед - р. 1510-77-I). Изводът е че снимките са допустимо и в случая относимо доказателство относно завършването на курса от г-жа А..

Трудовото правоотношение е прекратено без предизвестие от работника – Молба от 17.09.2020г. Съответно е издадена и констативна заповед № 3021/17.09.2020г. Трудовата книжка е получена лично на 24.09.2020г. Положен е подпис (л. 63).

Тук също има оспорени подписи, но според експерта, както бе вече посочено, те са

положени от работника.

Поканата за доброволно плащане на главницата (*неустойката предмет на това производство*) е изпратена на следния адрес: ... и е получена от майката на ответницата. Това е адресът на работника по ТД, а също така и по договора за квалификация (това е и постоянният адрес на ответника – л. 24 от заповедното производство). Тя е получена от роднина на 02.11.2019г.

Депозирано е заключение на ССЧЕ, неоспорено от страните и прието от съда, като компетентно изготвено. От него се установява, че:

- за периода от 30.03.2011г. до 18.09.2020г. няма незаплатени трудови възнаграждения по отношение на ответницата;
- не е налице неизползван и незаплатено обезщетение платен годишен отпуск (чл. 224 от КТ);
- изчисленото брутно обезщетение по чл. 220, ал. 1 от КТ е в размер на 1 594,34 лева. След приспадане на направената удръжка от работодателя в размер на 364,82 лева остатък по обезщетението би била сума в размер на 963,20 лева.

Преклузията за ангажиране на доказателства настъпва (по принцип) след първото съдебно заседание и след като е обявен окончателния доклад по делото (Решение № 549/29.10.2010г., по гр.д. № 56/2010г., на IV г.о.; Решение № 700/06.12.2010г., по гр.д. № 304/2010г., на III г.о., постановени по реда на чл. 290 ГПК). Налице са обаче и изключения, като едно от тях е приемането на доказателство, която по някакъв начин следва да бъде оборено или коригирано от страната, която има интерес да го стори (Р. № 298 от 21.10.2011г. на ВКС, III г.о., по гр.д. № 1663/2010г.). В случая става въпрос за заключението на СГЕ в о.с.з. от 23.06.2022г., като още на 20.06.2022г. е депозирана молба за допускане на гласни доказателства. Или не е налице процесуална преклузия.

Относно довода, че самите гласни доказателства били недопустими с оглед нормата на чл. 164, ал. 1 от ГПК:

Свидетелски показания се допускат във всички случаи, освен ако се отнася за:

1. установяване на правни сделки, за действителността на които закон изисква писмен акт;
2. опровергаване съдържанието на официален документ;
3. установяване на обстоятелства, за доказването на които закон изисква писмен акт, както и за установяване на договори на стойност, по-голяма от 5000 лв., освен ако са сключени между съпрузи или роднини по права линия, по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство до втора степен включително;
4. погасяване на установени с писмен акт парични задължения;
5. установяване на писмени съглашения, в които страната, която иска свидетелите,

е участвала, както и за тяхното изменение или отмяна;

6. опровергаване на съдържанието на изходящ от страната частен документ.

Нито една от хипотезите не е налице - Р. на ВКС № 227 от 19.04.2011г. докладвано от съдията Албена Бонева гр.дело № 1861/2010г.: С договорите за професионална квалификация и преквалификация не се уговаря престигането на работна сила и извършването на определена работа при работодателя, те не са трудови договори, макар и да са уредени от трудовото право. Следователно, доколкото липсва изрично предвидено условие за форма, следва да се прилагат общите правила на ЗЗД, а не по аналогия уредбата за трудовия договор. **При положение, че в споразумението за повишаване на квалификация или преквалификация се променят или създават нови клаузи, касаещи самото трудово правоотношение, то само за тях важи изискването да са в писмена форма като условие за действителността им;** не се опровергава, а се установява съдържание на сделка; стойността на неустойката е под 5 000 лева; не се установява погасяване на задължение; работникът, както се оказа, не е положил подпис, макар, според съда да е бил наясно с договора и да го е приел (*съображения за това са изложени по-долу*).

Разпитан е св. Стоянчева, като показанията ѝ са преценени по реда на чл. 172 от ГПК, доколкото работи при ищеца. От тях се установява, че познавала г-жа А., която искала да завърши курса, тъй като желала да ѝ се увеличи заплатата. Освен това работникът бил и наясно с неустойката, която била инкорпорирана в тези договори. Ответницата се обучила.

Арг. в тази насока е и представения ел.документ – л. 12, а също така и официалният ел.документ – л. 67.

от правна страна:

Смисълът на института на особения представител е да се защити в някаква (относителна ниска) степен интереса на ответника (ФЛ), която не може да бъде открит на официалните си постоянен/настоящ адрес. Причината е че комуникацията между доверител и довереник е невъзможна. Това е хипотеза на неправомерно поведение от страна на работника, като законодателят е целял да балансира интересите и на двете страни. Г-жа А. не може да се ползва от собственото си неправомерно поведение (арг. в тази насока е и обстоятелството, че книжа са получавани от майка ѝ, но въпреки това работникът не бе призован / уведомен редовно за производството). Тя няма повече права от субект, който може да бъде открит на адреса си.

От тази гледна точка, смисълът на процесуалната защита от страна на особен процесуален представител, не е да се генерират всевъзможни, житейски малко вероятни доводи за недължимост, които освен другото забавят и оскъпяват процеса, а да се наведат само възражения, покриващи общия фактически състав на съответната претенция, за да има някаква сигурност, тя вероятно е основателна.

1. по иска с пр. осн. чл. 92 от ЗЗД:

Договорът за квалификация, както се установи, не е подписан от ответницата, но тя е знаела за него. Завършила е курса, а свидетелят я е уведомил за клаузите на типичната за това

дружество двустранна сделка. Без значение причината за проблемния подпис (например: бързина от страна на ищеца, ангажираност от страна на ответника, помолил някой да е замести при поставянето на парафа и т.н.), налице е хипотеза на чл. 35, ал. 2 и чл. 42, ал. 2 от ЗЗД.

Страните по трудовото правоотношение могат да сключат договор за **повишаване на квалификацията на работника** или служителя или за придобиване на квалификация по друга професия или специалност (преквалификация).

... С договора по ал. 1 страните могат да уговорят:

1. задължение на работника или служителя да работи при работодателя за определен срок, но за не повече от 5 години;
2. отговорност при незавършване на обучението, както и при неизпълнение на задълженията по предходната точка (чл. 234, ал. 1 и ал. 3 от КТ).

Страните могат да уговорят и други допълнителни клаузи (цитираната ал. 3). Едната възможност е клаузата да се отнася до отговорността на работника или служителя.

Възможни са две форми на неизпълнение:

- незавършване на обучението;
- неизпълнение на задължението за работа през уговорения срок за задължителна работа.

И в двата случая субект на отговорността е работникът или служителят, тъй като той е субект и на въпросните задължения. Определянето на вида и размера на отговорността е предоставено на волята на страните. В случай, че те не определят това, на общо основание следва да се приложи гражданският закон относно отговорността за договорно неизпълнение.

Смисъла на неустоечната клауза е, от една страна, действително да покрие разходите на работодателя за проведените два курса и то без да се налага тяхното доказване, а от друга да се санкционира работника. Клаузата е договорена именно за хипотеза на „уволнение“, т.е. тя има такава функция.

Целта на работодателя е да си гарантира наличие на лоялен и квалифициран персонал за определен период от време. Така не би му се налагало да издирва други работници, като търпи и загуби от евентуалната невъзможност да обезпечи нужната му бройка, съобразно списъчния състав на персонала си. Отделно от това, двата курса не би следвало да струват много по-малко от 1 200 лева (арг. от чл. 162 от ГПК).

Самата неустойка възлиза на малко повече от 1 месечно възнаграждение на работника. Съгласно Решение № 139 от 21.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3109/2018 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията ... Преценката за нищожност на неустойката поради накърняване на добрите нрави следва да се прави за всеки отделен случай към момента на сключване на договора, като могат да бъдат използвани някои от следните примерно изброени критерии - естеството им на парични или непарични и размерът на задълженията, които се обезпечават с неустойка, дали изпълнението е обезпечено с други правни способности, вид на уговорената

неустойка и на неизпълнението, съотношение на размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнението вреди. Освен примерно изброените критерии, съдът може да съобрази и други наведени в производството, но при всички случаи е задължен да ги разгледа, съобразно установеното в хода на процеса като настъпили юридически факти, като едва тогава да извърши преценка за основателност на възражението. Съобразно изложеното, решаваният орган намира, че конкретната клауза не противоречи на изложеното в Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2009 г., ОСТК, докладчик председателят .. и съдията .. – т.е. неустойката не е нищожна / прекомерна.

Както бе посочено, клаузата има засилен наказателен характер и има отношение към дисциплинарно прекратяване на правоотношението в който и да е момент от 18 месечния период – в случая към 6-ия месец от изпълнението на работника. По тази причина тя не следва да се редуцира като процент с отработения период.

Искът е основателен.

само за пълнота следва да се посочи, че:

Оспорени са почти всички подписи на документите, представени по делото. Доводът за едностранно прекратяване от страна на дружеството, предвид заключението на в.л., е неоснователен, а и юридически неправилен. Дори и да бе вярно, че няма предварително изявление от страна на работника, уволнението е осъществено именно на това основание – чл. 326, ал. 1 от КТ и не е оспорено от г-жа А.. Основанието, вярно или не, я обвързва. Същото се отнася и до доводите за финансово неизпълнение от страна на дружество – освен, че е невярно, важи и посоченото относно основанието за прекратяване на ТД.

Заповед № 3021 има констативен, а не конститутивен ефект, и ако е деподирано заявление от страна на работника, тя следва да се връчи по-скоро на работника ТРЗ, а не на желаещия да напусне служител, чието волеизявление има конститутивно действие.

Не е ясно защо работникът следва да бъде канен да завърши курса. Причините за преквалификация са желанието и на двете страни. Те не са част от фактическия състав на сделката.

Направеното възражение за прихващане навлиза прекалено в личната сфера на ищеца – по правната си същност то е осакатен иск (защитна, а не атакуваща позиция), която обаче може да доведе до загуба на вземане от страна на работника, ако бъде уважено, вследствие от поведението на процесуалния представител, която по дефиниция, съобразно изложеното по-горе, не може да осъществи напълно адекватна защита. Т.е., това възражение, освен, че не се доказва като вземане, е и недопустимо (аргументи, но само по аналогия могат да се извлекат от Определение № 315 от 23.06.2015 г. на ВКС по ч. гр. д. № 3092/2015 г., I г. о., ГК, докладчик председателят ..., във вр. с Решение № 4350 от 14.07.2020г. на СГС по в.гр.д. № 12449/2019г.).

Снимките, като веществени доказателства, могат да имат или не издател (автор), съобразно възможностите на заснемащото устройство. Това в случая е без значение.

Процесуалният представител няма връзка с ответницата и няма представа как изглежда тя. Подобно оспорване, по разбиранията на решаващия орган, е некоректно и цели единствено излишно усложняване на процеса. В българският правопорядък се предполага добросъвестност, което означава, че именно работникът би следвало да установи манипулация.

Веществените доказателства рядко се подписват – понякога това се случва при картини или скулптори, но това не е задължително. Както бе посочено, това не е релевантно и не става въпрос за писмено доказателство. Доводът за печата е още по-абсурден. Печатът няма правна уредба, която да го прави задължителен реквизит за каквото и да е в гражданското право.

Вярно е че езикът в процеса е български, но е вярно и че с оглед развитието на отношенията в днешното общество, латиницата има известно приложение, което, като „научно познание“ – да се разбира значението на буквите, е известно на всички. Най-малкото това се отнася и до процесуалния представител на ответника – ел.адрес, посочен от него в данните на САК, е изписан на латиница (л. 30).

Обучението на ищцата е приключило – видно, като твърдения, от абзац 5 (отгоре надолу), л. 3, стр. 2 от исковата молба, като в следващия е допусната техническа грешка. Смисълът е преди да изтече срокът по договора за квалификация. Ако адв. Д. твърдеше, а той не го прави, че е имало и друг курс, то следваше да го докаже, за да разколебае сигурността на данните, които могат да се почерпят от изображенията, ел.документи и свидетелските показания.

2. по иска с пр.осн. чл. 86 от ЗЗД:

Ответникът е поставен в забава – съобщението е изпратено на адреса, посочен в договорите, който, освен това е и постоянен (л. 24 от заповедното производство). На настоящия адрес, както е видно, ответницата не бе открита (л. 27-31 отново от заповедното производство). Ищецът е сторил всичко необходимо и възможно, за да я постави в забава.

Дължи лихва върху самата неустойчна сума: Допустим е самостоятелен иск за обезщетение по чл. 86 ЗЗД за неизпълнение на задължението за заплащане на неустойка, присъдена с решение по друго дело - Реш. № 50/12.03.2010г. по т.д. № 485/09г. II т.о.; Може да се присъди обезщетение по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за неизпълнение на задължение за плащане на неустойка за забава - Реш. № 73/29.06.2009г. по т.д. № 683/10г. I т.о. и Решение № 1418/03.10.2002г. по гр.д. № 2313/2001г. V г.о. на ВКС; Решение № 597/06.06.2005г. по т.д. № 914/2004г. на ВКС, ТК, II т.о. и Реш.№ 230/13.07.2011г. по т.д. № 1088/09г. II т.о.

Изчислена по реда на чл. 162 от ГПК (интернет калкулатор), лихвата възлиза на претендираната сума (Решение № 92 от 1.09.2014 г. на ВКС по т. д. № 83/2013 г., I т. о., ТК: ...Не следва делото да бъде връщано на въззивния съд за определяне точния размер на претендираните мораторни лихви, начислени върху главниците по трите процесни фактури, посредством изслушване на заключение на съдебно-счетоводна експертиза по този въпрос, след като това е възможно да се извършва автоматично с помощта на т. нар. лихвен

калкулатор в интернет: (www. kalkulator. bg).

Така и тази претенция е основателна.

по разноските:

1. Настоящата инстанция дължи произнасяне и по разноските, сторени в заповедното производство – **446,44 лева**.

2. Разноски, сторени пред настоящата инстанция от ищеца, съобразно уважената част от исквете, са в размер на **1 151,34 лева** (чл. 78, ал. 1 от ГПК).

Съобразно Наредба № 1 от 9.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения (чл. 7, ал. 7, във вр. с чл. 2, ал. 5): на процесуалния представител се дължи като минимум: 2 X 300 лева.

Следва де се има предвид и още нещо, предвид спомената крайна (и излишна) усложненост на процеса, на основание т. 3 от ТР от 6.11.2013г., т.д. № 6/2012г., този състав на СРС не би намалил и доста по-високо възнаграждение, ако такова бе договорено и заплатено.

Воден от гореизложеното, СЪДЪТ

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл. 124, ал. 1 (съществуване на право), във вр. с чл. 415 от ГПК, във връзка с чл. 234 от КТ, във вр. с чл. 92 и чл. 86 от ЗЗД, по исквете предявени от, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр., съд.адр.: гр. представявано от С. В.- адвокат от САК тел. ... - Адвокатско дружество „...”, БУЛСТАТ-...., срещу **А. О. А.**, ЕГН *****, съд.адр.: гр. София, ул., чрез особен представител адв. Д. от САК, че ответникът дължи:

- сумата от **1 200 (хиляда и двеста) лева**, представляваща неустойка за неизпълнение на задължение по Договор за повишаване на квалификацията от 01.11.2019г., заедно със законната лихва, считано 13.05.2021г. до окончателното ѝ плащане; и

- сумата от **60,67 (шестдесет лева и шестдесет и седем стотинки) лева**, представляваща мораторна лихва за **периода от 13.11.2020г. до 13.05.2021г.**

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, **А. О. А.**, ЕГН *****, съд.адр.: гр. София, ул., чрез особен представител адв. Д. от САК, да заплати на, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр., съд.адр.: гр., представявано от С. В.- адвокат от САК тел. ... - Адвокатско дружество „...”, БУЛСТАТ-...., сумата от **446,44 (четиристотин**

четиридесет и шест лева и четиридесет и четири стотинки) лева, разноси, сторени в заповедното производство.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, **А. О. А.**, ЕГН *****, съд.адр.: гр. София, ул. „...“, чрез особен представител адв. Д. от САК, да заплати на, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр., съд.адр.: гр., представявано от С. В.- адвокат от САК тел. ... - Адвокатско дружество „...“, БУЛСТАТ-...., сумата от **1 151,34 (хиляда сто петдесет и един лева и тридесет и четири стотинки) лева** – сторени деловодни разноси.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____